

Univerzita Palackého v Olomouci
Filozofická fakulta

Bakalářská práce

**Divadelní adaptace Dumasova románu
Tři mušketýři
v Divadle Petra Bezruče v Ostravě**

Petra Zegzulková

Katedra divadelních a filmových studií

Vedoucí práce: Doc. PhDr. Tatjana Lazorčáková, Ph.D.

Studijní program: Teorie a dějiny divadla, filmu a masmédií

Olomouc 2017

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma *Divadelní adaptace Dumasova románu Tři mušketýři v Divadle Petra Bezruče v Ostravě* vypracovala samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále prohlašuji, že tato bakalářská práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

20. dubna 2017

.....

podpis

Ráda bych touto cestou vyjádřila poděkování Doc. PhDr. Tatjaně Lazorčákové, Ph.D za její cenné rady a trpělivost při vedení mé bakalářské práce.

OBSAH

ÚVOD	5
1. ŽIVOT A DÍLO ALEXANDRA DUMASE STARŠÍHO	9
1.1. ŽIVOTOPIS ALEXANDRA DUMASE STARŠÍHO	9
1.2. DÍLO ALEXANDRA DUMASE STARŠÍHO TŘI MUŠKETÝŘI	13
2. ANALÝZA DUMASOVA ROMÁNU TŘI MUŠKETÝŘI	17
2.1. POSTAVY	17
2.2. DĚJOVÉ LINIE	20
3. SCÉNÁŘ K INSCENACI TŘI MUŠKETÝŘI	23
3.1. POSTAVY	23
3.2. DĚJOVÉ LINIE	26
4. INSCENACE TŘI MUŠKETÝŘI V KONTEXTU TŘÍ SEZON DIVADLA PETRA BEZRUČE V OSTRAVĚ	29
5. ANALÝZA INSCENACE TŘI MUŠKETÝŘI	34
6. KRITICKÉ OHLASY NA INSCENACI TŘI MUŠKETÝŘI	40
ZÁVĚR	43
SEZNAM POUŽITÝCH PRAMENŮ A LITERATURY	45
OBRAZOVÁ DOKUMENTACE K INSCENACI	47

Úvod

Tématem bakalářské práce je divadelní adaptace románu Alexandra Dumase *Tři mušketýři*, kterou uvedlo v sezoně 2014/2015 Divadlo Petra Bezruče v Ostravě. Na základě její analýzy a komparace s původním Dumasovým románem byl vyhodnocen dramaturgicko-režijní přístup a inscenační pojetí.

Při psaní práce posloužila jako podklad odborná literatura, vlastní divácká reflexe, audiovizuální záznam představení a internetové zdroje. Při volbě metodologie jsem mimo jiné vycházela z publikace Zdeňka Hoříneka *Drama, divadlo, divák*,¹ disertační práce Aleše Merenuse *Nárys teorie dramatizací literárních děl*,² diplomové práce Ivy Šulajové *Dramatizace české literární klasiky v devadesátých letech 20. století*³ a článku stejné autorky *Dramatizace jako teoretický problém*,⁴ vydaný v Divadelní revui.

Celá práce byla rozdělena do tří větších tematických celků. V první části jsem se věnovala některým důležitým momentům ze života Alexandra Dumase a jeho dílu se zvláštním zaměřením na román *Tři mušketýři*. Zde jsem popsala cestu, po které se Dumas dostal až k psaní pseudohistorických románů, vlastnosti tohoto žánru a styl, kterým je napsán román *Tři mušketýři*. Ve druhé části jsem provedla analýzu románu, textu dramatizace a jejich následnou komparaci, přičemž jsem se v této souvislosti zaměřila výhradně na postavy a dějové linie. Ve třetí části, která je jádrem celé práce, jsem věnovala pozornost inscenaci *Tři mušketýři*, její analýze, zařazení do kontextu posledních tří sezon Divadla Petra Bezruče a na závěr jsem přistoupila ke krátkému zamyšlení nad brzkým stažením inscenace z repertoáru divadla a přiložila několik kritických ohlasů.

¹ HOŘÍNEK, Zdeněk. *Drama, divadlo, divák*. 3. vyd. Brno: Janáčkova akademie múzických umění v Brně, 2012.

² MERENUS, Aleš. *Nárys teorie dramatizací literárních děl*. Disertační práce, Filozofická fakulta MU Brno. Brno: Masarykova univerzita, 2012.

³ ŠULAJOVÁ, Iva. *Dramatizace české literární klasiky v devadesátých letech 20. století*. Diplomová práce, Filozofická fakulta MU Brno. Brno: Masarykova univerzita, 2003.

⁴ ŠULAJOVÁ, Iva. *Dramatizace jako teoretický problém*. *Divadelní revue*, 2004. č. 4.

Jako hlavní zdroj informací pro první kapitolu o životě Alexandra Dumase jsem využila knihu Clauda Schoppa *Alexandre Dumas, život génia*.⁵ Tato publikace velmi podrobně popisuje Dumasův život, byla proto vítaným zdrojem biografických údajů a informací o tvorbě autora románu *Tři mušketýři*. Na druhou stranu se jedná o titul s příliš detailním popisem, obsahující i osobní korespondenci, proto jsem musela přistoupit k použití dalších, doplňujících textů. Jednou z nich byla publikace Jiřího Šrámka s názvem *Panorama francouzské literatury od počátků po současnost*.⁶ Zde lze najít krátký text, věnující se zejména profesní části Dumasova života. Dalším doplňujícím zdrojem informací byla publikace Juré Fiorilla *Slavní bastardi*.⁷ Zde jsem nenašla příliš relevantních informací, kromě krátké zmínky o narození syna, později známého jako Alexandre Dumas mladší. Nakonec jsem pro ověření faktů použila publikaci Otakara Nováka *Slovník spisovatelů*.⁸

V dalších kapitolách, které jsou věnovány již samotnému románu *Tři mušketýři*, jsem čerpala především ze sborníku Mileny Bártlové *Pop history*, konkrétně z článku Víta Vlnase *Jeden za všechny aneb život historie mezi básní a pravdou*.⁹ Byly zde užitečné informace k faktografii, datum vzniku románu a o literatuře, která byla inspirací pro *Tři mušketýry*. K ověření faktografie a doplnění údajů jsem využila knihu Jiřího Kovaříka *D'Artagnan a ti druzí*,¹⁰ kde jsem našla informace o postavách a skutečných osobnostech, které byly inspirací pro románové hrdiny. V této souvislosti jsem použila citát z výtisku původní předlohy *Tři mušketýři*,¹¹ který byl zároveň hlavním zdrojem pro analýzu románu. Je rozdělena do dvou podkapitol, jedna se věnuje analýze postav a druhá dějovým liniím. Zde najdeme rozdělení postav na hlavní, vedlejší a epizodní a jejich

⁵ SCHOPP, Claude. *Alexandre Dumas, život génia*. Praha: Existencialia, 2004. 682 s.

⁶ ŠRÁMEK, Jiří. *Panorama francouzské literatury od počátků po současnost*. Brno: Host, 2012. 719 s.

⁷ FIORILLO, Juré. *Slavní bastardi*. Praha: Fortuna Libri, 2010. 272 s.

⁸ NOVÁK, Otakar. *Slovník spisovatelů*. Praha: Odeon, 1966. 718 s.

⁹ VLNAS, Vít. *Jeden za všechny aneb život historie mezi básní a pravdou*. In BÁRTLOVÁ, Milena (ed.). *Pop History*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2003. s. 57-73.

¹⁰ KOVAŘÍK, Jiří. *D'Artagnan a ti druzí*. Tempo, 1998. 223 s.

¹¹ DUMAS, Alexandre. *Tři mušketýři*. Praha: Brio, 2003. 624 s.

charakteristiku. Ve druhé podkapitole pak rozdělení linií na dvě hlavní a několik vedlejších.

V následujících kapitolách jsem se stručně zabývala dramatizační tradicí, ale především jsem provedla analýzu dramatizace a inscenace Divadla Petra Bezruče v Ostravě. Zde byla zdrojem informací *databáze Divadelního ústavu*,¹² kde jsem našla asi devatenáct různých zpracování Dumasových mušketýrů a vybrala jsem nejzajímavější z nich.

Část, věnující se analýze textu dramatizace, je rozdělena na dvě podkapitoly zaměřené na postavy a dějové linie a podkladem pro tuto kapitolu byl text dramatizace Nikolaje Peneva *Tři mušketýři*.¹³

Následně jsem se pokusila zařadit inscenaci *Tři mušketýři* do kontextu posledních tří sezon Divadla Petra Bezruče. Zdrojem informací byly oficiální internetové stránky divadla.¹⁴ Jsou zde uvedeny premiérové tituly z každé sezony, jejich žánrové zařazení, režie a původní námět. Na tuto část práce navazuje kapitola, zabývající se analýzou inscenace Divadla Petra Bezruče v Ostravě. Podkladem pro tuto kapitolu byla vlastní divácká reflexe, inscenaci jsem shlédla ve dvou reprízách, a audiovizuální záznam představení, který mi byl poskytnut z archivu divadla.

Poslední kapitola bakalářské práce se věnuje kritickým ohlasům na inscenaci a zároveň snaze zjistit, proč došlo k brzkému stažení inscenace z repertoáru divadla. Zde byly citovány vybrané pasáže z recenze Ladislava Vrchovského s názvem *Nikolaj Penev svými Třemi mušketéry vyzývá k souboji divadelní kritiky*,¹⁵ kterou

¹² *Virtuální studovna, databáze a online služby divadelního ústavu*, 2017 [online]. Divadelní ústav [cit. 6. března 2017]. Dostupné z WWW: <http://vis.idu.cz/Productions.aspx>

¹³ PENEV, Nikolaj. *Tři mušketýři*. Divadlo Petra Bezruče, 2015. 49 s.

¹⁴ *Divadlo Petra Bezruče* [online]. [cit. 6. března 2017].

Dostupné z WWW: <http://www.bezruc.cz/aktuality/>

¹⁵ VRCHOVSKÝ, L. 2015. *Režisér Nikolaj Penev svými Třemi mušketéry vyzývá k souboji divadelní kritiky* [online]. Ostravan.cz, internetový deník pro kulturu a umění [cit. 15. února 2017]. Dostupné z WWW: <http://www.ostravan.cz/21495/reziser-nikolaj-penev-svymi-tremi-musketyry-vyzyva-k-souboji-divadelni-kritiky/>

napsal pro internetový portál ostravan.cz, a pasáže z recenze Milana Líčky s názvem *Tři mušketyři jako nápaditá a odvážaná komedie*,¹⁶ zveřejněné na portále Ostravablog.

Metodologie práce spočívá v analýze původního románu *Tři mušketyři* a dramaturgické, se zaměřením na postavy a dějové linie a jejich následné komparaci.

Cílem diplomové práce bylo na základě analýzy dramaturgické a výsledné inscenace postihnout v rámci komparace s původní předlohou posuny v charakterizaci postav a v dějových liniích. Zároveň bylo snahou zařadit inscenaci do dramaturgické linie posledních tří sezon Divadla Petra Bezruče v Ostravě.

¹⁶ LÍČKA, M. 2015. *Tři mušketyři jako nápaditá a odvážaná komedie* [online]. Internetové noviny Ostravablog [cit. 15. února 2017]. Dostupné z WWW: <http://ostravablog.cz/kultura/divadlo/tri-musketyri-jako-napadita-a-odvazana-komedie/>

1. Život a dílo Alexandra Dumase staršího

1.1. Životopis Alexandra Dumase staršího

Hned na úvod je potřeba zmínit alespoň pár momentů ze života Alexandra Dumase staršího, popsat jeho cestu k psaní pseudohistorických dobrodružných románů a jaké životní situace jej inspirovali při výběru témat pro jeho dílo.

Alexandre Dumas starší se narodil v roce 1802 v malém městečku ve Francii, s názvem Villers-Cotter. Jeho matkou byla Marie-Louise-Élisabeth Labouretová a otcem divizní generál Alexandre Davy-Dumas de La Pailleterie.¹⁷ Po smrti otce v roce 1806 se musel malý Alexandr s matkou přestěhovat k dědečkovi Claudu Labouretovi do hotelu U meče a poté, co zemřel i on, musel Dumas i s matkou hotel opustit. Jak uvádí autor jeho životopisu Claude Schopp, rodině se po finanční stránce nevedlo dobře.¹⁸ To byl nejspíš ten důvod, proč se mladému Alexandrovi nedostalo příliš formálního vzdělání. Tady vidíme spojitost s hrdiny jeho pseudohistorických románů, kteří se toužili dostat z nelichotivé situace a díky píli a odhodlání toho nakonec dosáhli.

V deseti letech byl Alexandre přijat do malé koleje, kterou si právě otevřel vikář Jean-Chrysostome Grégoire, kde se naučil základním dovednostem. O rok později, v roce 1813, se stala v životě Alexandra Dumase zásadní změna. Na základě rozhodnutí soudu mu byl přiznán šlechtický titul po otci, tak se z Alexandra Dumase stal oficiálně Alexandre Dumas Davy de La Pailleterie.¹⁹ Zde již můžeme spatřit předobraz jeho hrdiny ze série *Tři mušketýři*, d'Artagnana, který se jako mladý zchudlý šlechtic vydává do světa dělat kariéru.

¹⁷ SCHOPP, Claude. *Alexandre Dumas, život génia*. Praha: Existencialia, 2004, s. 9.

¹⁸ Tamtéž, s. 18.

¹⁹ Tamtéž, s. 23-25.

Matka mu po škole sehnala místo poslíčka u notáře Armanda-Juliena-Maxmiliena Mennesona,²⁰ díky čemuž se mladý Dumas dostal do společnosti výše postavených lidí. Mezi pravou šlechtu vstoupil až o něco později, když se rozhodl odjet do Paříže a zkusit své štěstí ve velkoměstě. Po příjezdu pracoval nejprve jako písař v kanceláři vévody Orleánského, měl však velké ambice a spoustu plánů. Dokonce se stal členem romantického kroužku kolem Viktora Huga, a už tehdy ho přitahovalo zejména divadlo.²¹ Zájem o tento druh umění Dumasovi vydržel po celý život. Svědčí o tom fakt, že některé své romány převedl i do podoby dramatu.

V Paříži si Alexandre užíval bohémského života plného večírků. Zanedlouho Dumas potkal Marii-Catherine Labayovou, se kterou zplodil syna, rovněž slavného spisovatele, Alexandra Dumase mladšího.²² Okázalý život, večírky a šlechta jej nejspíš natolik okouzly, že se jimi inspiroval ve svém díle. Ve svých románech, ale i divadelních hrách často zobrazoval svět vysoké šlechty, intriky, prostředí královského dvora a podobně. V té samé době již začal Dumas psát a věnoval se zejména poezii, ale napsal i několik vaudevillů. Postupem času opustil psaní poezie a věnoval se próze. Psal dramata, komedie a později přešel až k psaní takzvaných pseudohistorických románů, s nimiž mu pomáhal profesor historie August Maquet, se kterým se seznámil roku 1839.²³ Zaměřením se na historickou věrohodnost faktů, uváděných v Dumasových románech zjistíme, že vedle reálných historických údajů autor použil řadu situací, které přebíral z různých kronik a memoárů.

Na divadelní scéně Dumas debutoval historickým dramatem v próze o pěti jednáních s názvem *Jindřich III. a jeho dvůr* z roku 1829. V premiéře jej uvedlo divadlo Comédie-Française. Ústřední milostná zápletka probíhá na pozadí

²⁰ Tamtéž, s. 40.

²¹ ŠRÁMEK, Jiří. *Panorama francouzské literatury od počátků po současnost*. Brno: Host, 2012, s. 277.

²² FIORILLO, Juré. *Slavní bastardi*. Praha: Fortuna Libri, 2010, s.

²³ SCHOPP, cit. 1, s. 339-340.

dvorských komplotů a intrik, ve kterých hraje významnou roli královna matka Kateřina Medicejská a katolický rod vévodů de Guise.²⁴

Stejně jako Dumasovy další divadelní hry, ani tato prvotina nevyniká psychologickou pravdivostí postav. Naproti tomu si získala obdiv publika díky obratné zápletce a dramatickému spádu.²⁵

Pouhý rok po uvedení *Jindřicha III.*, tedy v roce 1830, uvedl Dumas v divadle Odéon dramatickou trilogii ve verších *Kristina aneb Stockholm, Fontainebleau a Řím*. Po několika komplikacích a rychlé úpravě textu, měla hra nakonec úspěch.²⁶ Velmi kladného přijetí se dočkalo historické dobrodružné drama *Nesleská věž*, které bylo uvedeno roku 1832 v bulvárním divadle Théâtre de la Porte Saint-Martin. Dílo je psáno v próze a stalo se nejčastěji hraným dramatem z díla Alexandra Dumase staršího. *Nesleská věž* dala podnět k lidovému romantickému divadlu, jehož tradice dodnes žijí.²⁷

O svém dalším dramatu s názvem *Antony*, z roku 1835, Alexandre Dumas mluvil jako o hře lásky, žárlivosti a hněvu o pěti jednáních. *Antony* ve skutečnosti představuje model romantického dramatu. Dumas při psaní zvolil neobvyklou techniku rozvíjení zápletky pozpátku a díky tomuto postupu a následnému úspěchu jeho dramatu se stal nejslavnějším dramatikem své doby. Od uvedení *Antonyho* se Dumas stal tvůrcem moderní divadelní hry v próze.²⁸ Odtud to byl jen kousek k jeho slavným románům, při jejichž psaní využil obratnosti v rozvíjení zápletek, které získal při tvorbě dramatu. Právě neobvyklost zápletek se stala hlavním důvodem velké obliby jeho díla.

Ve stejné době se Alexandre Dumas stal zároveň romanopiscem, přičemž se věnoval zejména novému druhu románu-fejetonu²⁹ a koncem třicátých let přešel

²⁴ ŠRÁMEK, cit. 5, s. 277.

²⁵ NOVÁK, Otakar. *Slovník spisovatelů*. Praha: Odeon, 1966. s. 220.

²⁶ Cit. 5, s. 278.

²⁷ Tamtéž, s. 278.

²⁸ Tamtéž, s. 279.

²⁹ NOVÁK, cit. 9, s. 220.

k románům na pokračování. Klasickou ukázkou tohoto druhu románu jsou jeho slavní *Tři mušketýři*, kterým se budeme věnovat podrobněji v následujících kapitolách.

Z Dumasova rozsáhlého díla, zejména co se románů týče, můžeme ještě zmínit román *Královna Margot*, který vyšel v roce 1845, reflektující dramatické období náboženských válek ve Francii koncem 16. století a neméně známý román *Hrabě Monte-Cristo* vydaný ve stejném roce. Pro oba tyto romány je společná právě inspirace skutečnými historickými událostmi a Alexandre Dumas starší je autorem mnoha dalších dobrodružných příběhů inspirovaných minulostí.

Je všeobecně známo, že Dumas nenapsal sám všechny romány, které vyšly pod jeho jménem. V jeho tvorbě mu pomáhal celý tým spolupracovníků a jedním z nejvýznamnějších byl již výše zmíněný Auguste Maquet, novinář, profesor dějepisu a prozaik.³⁰ Romány následně vycházely nejprve na pokračování v tisku a později knižně a většina z nich byla rovněž zdramatizována. Díky kolektivní práci šlo psaní Dumasovi mnohem rychleji a jeho dílo proto čítá přes tři sta titulů. Jedná se většinou o historicko-dobrodružné romány na pokračování, jejichž žánr se kolem roku 1840 vyvinul v populární útvar. Věnovali se mu však pouze druhořadí autoři.³¹

Posledním románem, který Dumas začal psát v roce 1869, byl *Rytíř de Sainte-Hermine*, vycházející na pokračování v časopise *Moniteur universel* po dobu devíti měsíců. V té době spisovatel vážně onemocněl a nestihl dílo dokončit. Celé dílo mělo tvořit poslední část trilogie, jejíž první dva díly mají název *Bílí a modří* a *Bratrstvo mstitelů*. Druhý díl zmiňované románové trilogie byl v roce 1869 převeden do divadelní podoby. Dumas po sobě zanechal i obsáhlé zápisky vzpomínek vydané v letech 1852-1856 pod názvem *Mé paměti*.³²

³⁰ ŠRÁMEK, cit. 5, s. 280.

³¹ Tamtéž, s. 280.

³² Tamtéž, s. 281.

Úspěch Dumasova díla tkvěl hlavně v tom, že dokázal sestavit fiktivní příběh, napínavý a dynamický, a zasadit jej do skutečných historických kulis. Čímž celý děj získal na věrohodnosti a realističnosti.

V roce 1870 se již vážně nemocný Dumas stěhuje z Paříže ke svému synovi do malého městečka na jihu Francie. Díky svému rozmařilému životu a několika špatným investicím, zůstal na sklonku života úplně bez prostředků. V témže roce, 5. prosince, Alexandre Dumas starší umírá obklopen rodinou ve městě Puy na letním sídle svého syna.³³

Pro téma práce je relevantní hlavně žánr pseudohistorického románu, jehož děj se odehrává na pozadí skutečných historických událostí, dokonce se v něm vyskytují i některé reálné postavy, především panovníků. Vlastní zápletka, ostatní postavy a jejich charakteristika jsou již dílem autora. Inspirací pro romány tohoto typu jsou kroniky, ať už dobové nebo novější a výsledek pak působí jako reálný příběh z historie, v zásadě jde však o kombinaci skutečnosti a fabulace. Právě román *Tři mušketýři*, který je tématem práce, je ukázkovým příkladem žánru pseudohistorického románu. Na kolik je inspirován skutečností si přiblížíme v následující kapitole.

1.2. Dílo Alexandra Dumase staršího *Tři mušketýři*

V první řadě je potřeba nastínit základní informace o románu *Tři mušketýři*, zmínit, v jaké době byl napsán, čím se nechal autor inspirovat, do jaké míry je historicky věrný a podobně.

Tři mušketýři poprvé vyšli v roce 1844 a zaznamenali velký úspěch u čtenářů. V úvodu se Dumas odvolává na nalezení rukopisu s dlouhým názvem *Paměti pana hraběte de la Fére, týkající se některých událostí, jež se zběhly*

³³ SCHOPP cit. 1, s. 628-629.

ve Francii koncem vlády Ludvíka XIII. A počátkem panování krále Ludvíka XIV.³⁴ Celý obsah románu je pak edicí nalezeného rukopisu, který je smyšlený. Odvolávání se na nalezené a doposud neznámé historické rukopisy bylo v období romantismu běžné literární klišé, které bylo čtenářsky velmi dobře přijímáno. Dumas proto přistoupil na podobný styl psaní, čímž se zařadil mezi komerční autory.

Ve skutečnosti byl největší inspirací pro román spis, který Dumas našel v marseillské knihovně roku 1843. Dílo se jmenovalo *Paměti pana d'Artagnana, velitele první kumpanie královských mušketýrů* a knihu napsal pamfletista Gatien Courtilz de Sandras. Jedná se o smyšlené memoáry s lehce skandálním obsahem, které byly zaměřeny na dvorskou společnost kolem Ludvíka XIV.³⁵ Již několikrát výše zmíněný blízký spolupracovník Alexandra Dumase August Maquet z vybraných částí těchto memoárů vytvořil nejprve hrubou kostru románu *Tři mušketýři*. Dumas pak dodal svižné dialogy, detaily příběhu a vykreslil psychologii postav. Celý román pak poprvé vyšel v roce 1844 a jeho velký úspěch měl za následek vznik dalších dvou pokračování.³⁶

Jak vyplývá ze současných studií o Dumasově tvorbě, Dumas a Maquet měli velice slušnou znalost dobových pramenů a historických pojednání. Opravovali omyly uvedené ve spise Courtilze de Sandras, pracovali s dílem Tallemanta des Réaux. Velkou část příběhů z doby počátku vlády Ludvíka XIV. čerpali také z pamětí paní de La Fayette. Jedna ze scén se dokonce inspirovala Moliérovým dramatem *Lakomec*.³⁷ V tehdejší společnosti byla vysoká úroveň znalostí z humanitních oborů zcela běžnou, proto musel Dumas volit témata velmi opatrně. Pokud by psal jen o obecně známých faktech, byl by kritizován, že veřejnost podceňuje. Na druhou stranu, pokud by psal příliš odborně, stalo by se jeho dílo pro širší veřejnost špatně čitelným.

³⁴ VLNAS, Vít. Jeden za všechny aneb život historie mezi básní a pravdou. In BÁRTLOVÁ, Milena (ed.). *Pop History*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2003. s. 61.

³⁵ Tamtéž, s. 60-61.

³⁶ Tamtéž, s. 61.

³⁷ Tamtéž, s. 63.

Tři mušketýři nejsou odborným historickým pojednáním, protože historické pozadí není příliš detailní, ale tvoří jen kulisu pro mnohem silnější příběh plný lásky, zrady a přátelství. Podle Umberta Eca je osou knihy řetěz navzájem souvisejících záměn osob a překvapivých odhalení, což je schéma typické pro lidové romány 19. století.³⁸ Není se čemu divit, Dumas byl především komerční autor. Byl závislý na zájmu publika a musel se co nejvíce snažit získat si čtenářskou přízeň. Proto se zdá, že příběh tří mušketýřů by se mohl odehrát v jakékoliv době. Dumasovi současníci si žádali postavy, které se budou podobat jim samým. Příběh románu je zasazen do konkrétního období mezi léty 1625 a 1628 a není to náhoda. Toto období, reprezentované jmény jako kardinál Richelieu nebo Mazarin, je érou zrodu francouzského absolutismu a těšilo se velkému zájmu romantických umělců a zejména jejich publika.³⁹

V případě některých postav, zejména Ludvíka XIII., Anny Rakouské, vévody z Buckinghamu nebo kardinála Richelieu, pracoval Dumas se stereotypními obrazy, které byly obecně zakořeněny v mysli široké veřejnosti. Navíc existovaly dobové portréty těchto historických osobností, takže publikum již mělo určitou představu a očekávalo, že román tuto představu splní. Pro čtenáře nejvíce atraktivní postavy ale vycházejí ve větší míře z Dumasovy fantazie. Paní Bonacieuxová, mylady de Winter nebo Athos, Porthos a Aramis se v Courtilzově pojednání vyskytují jen zřídka. Předobrazem jsou sice skuteční lidé, ale jejich románové osudy a psychologická profilace pochází od Alexandra Dumase staršího. Největší mistrovství prokázal Dumas v tom, jak uměl propojit fikci a skutečné historické události. Postavy Athose, Porthose, Aramise a d'Artagnana jsou výsledkem jeho fantazie, ale na druhou stranu Ludvík XIII., kardinál Richelieu nebo královna Anna Rakouská jsou skutečné historické postavy.

„Obličej podlouhlý, snědý; lícní kosti vysedlé, znak lstivosti; nadměrně vyvinuté čelistní svaly, neklamný znak, podle něhož poznáte Gaskoňce... široce rozevřené a chytré oči; nos zahnutý, ale jemně modelovaný. Řekl bys, že je trochu

³⁸ ECCO, Umberto. *O zrcadlech a jiné eseje. Znak, reprezentace, iluze, obraz*. Praha, 2002.

³⁹ VLNAS, cit. 18, s. 66.

*velký na jinocha, trochu malý na dospělého... Ale měl dlouhý meč, který visel na koženém opasku a tloukl ho do lýtek, když jel pěšky a seděl-li na koni, bil do jeho rozježené srsti...*⁴⁰ Takto Dumas popisuje postavu d'Artagnana v románu *Tři mušketýři*. Podle Jiřího Kovaříka byl pro tuto postavu, stejně jako pro ostatní postavy mušketýrů, předobrazem skutečný člověk. Jeho celé jméno znělo Charles de Batz de Castelmore a narodil se na začátku 17. století. Stejně jako románový hrdina, i Charles byl chudý šlechtic a podle dobových záznamů se stal kapitánem mušketýrů. Pro dalšího z legendární čtveřice, Porthose, byl inspirací šlechtic s celým jménem Isaac de Portau. K mušketýrům byl přijat v polovině 17. století a předtím sloužil ve francouzské gardě. Zhruba ve stejné době se stal mušketýrem královské gardy Armand de Sillégués, pán na statcích Athos a Autevielle. Šlechtic Henri d'Aramitz byl inspirací pro napsání poslední postavy, zbožného Aramise. Byl rovněž členem mušketýrské gardy, nestal se však nikdy abbém ani generálem jezuitů nebo vévodou.⁴¹

Do všech čtyř hlavních postav vtiskl Dumas něco ze své povahy. D'Artagnan představoval jeho mládí, obratnost a těžké začátky venkovana, který se snaží udělat kariéru v Paříži. Jejich životní osudy se v mnohém podobají. Athos ztělesňoval Dumasovy aristokratické tužby. Aramis byl výsledkem jeho zálib v záhadách a tajných spolcích. Nakonec Porthos, ten připomínal Dumase svým zjevem. Bližší charakteristiku postav si přiblížíme v následující kapitole.

⁴⁰ DUMAS, Alexandre. *Tři mušketýři*. Praha: Brio, 2003. s. 19.

⁴¹ KOVAŘÍK, Jiří. *D'Artagnan a ti druzí*. Tempo, 1998. s. 14-15.

2. Analýza Dumasova románu Tři mušketýři

2.1. Postavy

V uplynulé kapitole jsme již zmínili, odkud vzal Alexandre Dumas inspiraci pro vytvoření alespoň některých postav v románu. Nyní nás čeká podrobnější rozbor jejich charakterů tak, jak je vykreslil Dumas, ale nejprve je nutno postavy rozdělit pro větší přehlednost na hlavní vedlejší a epizodní.

Mezi hlavní postavy bezpochyby patří Athos, Porthos, Aramis a d'Artagnan. Začneme tedy hned u postavy prvního z mušketýřů. Athos je jako ostatní jeho druhové statečný, dobře vládne mečem, dokáže se postavit za kamaráda a vždycky se snaží zachovat si čest. Stejně tak se rád napije dobrého vína. Je starší než jeho druhové a v mladičkém d'Artagnanovi vidí syna. Občas umí být i pěkně tvrdohlavý, což dokazuje kapitola románu s názvem *Honba za výstrojí*. Zatímco ostatní mušketýři se snaží sehnat peníze na novou výstroj, aby se mohli zúčastnit obléhání pevnosti La Rochelle, Athos trvá na tom, že nevytáhne paty ze svého bytu. Nakonec se celá situace vyřeší bez jeho přičinění. Celá tato postava je opředena velkým tajemstvím, které v opilosti prozradí d'Artagnanovi na konci prvního dílu románu. V podstatě se jedná o to, že Athos není tím, za koho se vydává. Kdysi to byl šlechtic hrabě de la Fére, který se oženil se zlodějkou a když to zjistil, dal ji popravit. Od té doby se vydává za mrtvého a schovává svou pravou identitu za jméno Athos.

Jeho druh Porthos je trochu odlišné povahy. Veselý chlapík, podle Dumasova popisu na svůj věk celkem pohledný. Má rád ženy a umí si s nimi poradit. Dokázal to v kapitole *Honba za výstrojí*, kde přiměl lakomou prokurátorku paní Coquenardovou, aby mu opatřila poměrně velký obnos peněz na koupi výstroje. Je svým způsobem šarmantní a okouzující. Navíc umí volit správná slova. Rád si užívá života a rád se dobře a hodně nají. V dnešní době by se takový člověk mohl označit za bohéma. Rovněž nesmíme opomenout jeho horkou krev, se kterou se vrhá do rvaček a soubojů. Aby se před přáteli mohl chlubit, tvrdí, že jeho

milenkou je jakási baronka nebo hraběnka, ale nesmí prozradit její jméno, aby ji nekompromitoval.

Aramis si neustále pohrává s myšlenkou, že vstoupí do kněžského stavu. Údajně je u mušketýrů pouze dočasně. Dává si záležet na svém vzhledu, je ješitný a trochu pokrytecký. Ze všech čtyř přátel je nejvzdělanější a věnuje se dokonce psaní básní, které hodlá jednou vydat tiskem. Je zamilovaný do tajemné ženy, o níž víme jen to, že nejspíš pochází z vysoké šlechty. Ona jej tajně podporuje, hlavně finančně, ale nikdo nesmí vědět o její identitě. Na někoho by mohl Aramis působit až afektovaně. Má smysl pro dramatičnost a je melancholický.

Poslední ze čtveřice hlavních postav je mladík jménem d'Artagnan. Je mu asi dvacet let a taky se podle toho chová. Má horkou krev a jedná zbrkle, čemuž nasvědčuje i to, že se hned na začátku románu, když přijíždí do Paříže, zaplete rovnou do čtyř soubojů po sobě. Samozřejmě má rád krásné ženy a do jedné takové se vášnivě zamiluje. Jeho láska není o nic menší ani poté, co potká tajemnou mylady a prožije s ní krátký románěk. D'Artagnan je chytrý a drzý. Umí obratně zacházet s mečem a je hbitý v boji. Athos, Porthos a Aramis jsou pro něj otcovské vzory. Radí mu v nejrůznějších oblastech života. Nejdůležitější ovšem je, že usměrňují jeho prudkou povahu.

Kromě čtyř hlavních postav jsou v románu i postavy, které by se daly označit za vedlejší, i když významně ovlivňují děj a často se o nich mluví. Jsou jimi kardinál Richelieu, královna Anna Rakouská, král Ludvík XIII., mylady de Winter a Constance Bonacieuxová.

Kardinál ve skutečnosti vládne celé Francii. Nechce se zmocnit trůnu, ale vyhovuje mu vše řídit z povzdálí. Je zvyklý si vždycky prosadit svou a neváhá použít k tomu jakýchkoliv prostředků. Nerad si špiní ruce, a proto má kolem sebe své stoupence, kteří se neštítí ani vraždy. Svou pověstí vzbuzuje respekt po celé zemi. Richelieu má i svou jemnější stránku. Má sklony k umění, a sice k psaní dramát. Když je na konci druhého dílu d'Artagnan pozván ke kardinálovi, zastihne jej právě při práci na jedné tragédii. Navíc není tajemstvím, že je Richelieu zamilován do královny. Není ale jisté, jestli je to láska upřímná, nebo jde jen o chtíč, jelikož královna je velmi krásná žena.

Královna Anna Rakouská je romantická duše. Jak už to bývá zvykem u vysoké šlechty, vdávala se bez lásky. Šlo o diplomatické spojení Rakouska a Francie. Proto není divu, že se zamilovala do jiného muže. Svého manžela přesto ctí a její románec probíhá v mezích počestnosti. S králem se často nestýká kvůli jeho vladařským povinnostem, takže většinu života prožívá v osamění.

Královninou jedinou přítelkyní a důvěrníci je její komorná Constance Bonacieuxová. Obě mají jedno společné. Constance se rovněž vdala za muže, kterého nemiluje. Je to odvážná žena a neváhá postavit se dokonce proti kardinálovi, aby pomohla dobré věci. Jako komorná je spolehlivá, vždycky ví, kde je její místo.

O králi Ludvíku XIII. se povídá, že se bojí kardinála. V románu je o tom dokonce zmínka. Údajně Richeliea nesnáší, ale zároveň z něj má strach. Annu Rakouskou velmi miluje, obdivuje a vzhlíží k ní. Ona je starší než on, je tedy možné, že v ní vidí mateřský vzor. Když dojde na boj, dokáže král projevit neobyčejnou statečnost. Během obléhání pevnosti La Rochelle trpěl zákeřnou nemocí, přesto neváhal a připojil se i se svými mušketéry k ostatním vojákům.

Postava, která je opředená největším tajemstvím, si říká mylady de Winter. Nikdo neví, odkud se vzala. Kolují o ní jen dohady, jako například, že pochází z Anglie a pracuje pro kardinála. Rozhodně má u dvora velký vliv a s Athosem ji pojí společná minulost, jenomže ani on sám ji tak úplně nezná. Objevila se v jeho hrabství doslova odnikud a on se do ní zamiloval. Byla to právě ona, která se vdala za Athose a jíž dal popravit, když zjistil, že nosí znamení zločince. Po této nepříjemné zkušenosti se z mylady stala zlá a zákeřná žena, schopná doslova všeho. Stejně jako dovede vášnivě milovat, umí i nenávidět a ráda se mstí. Je neobyčejně krásná, takže jí netrvá dlouho najít vykonavatele pro její odplaty.

V románu je ještě spousta dalších postav, které se v něm nevyskytují tak často jako výše jmenované, ale nelze je opomenout, jelikož hrají v příběhu svou roli. Tak například pan Bonacieux. Je to obchodník, takže se podle toho chová, což znamená, že dělá jen to, co je pro něj výhodné. Tajně donáší kardinálovi a neváhá udat i svou vlastní ženu. Jeho opakem by zřejmě mohl být pan de Tréville, který je pro d'Artagnana vzor, jelikož dokázal všechno, o čem sám snil. Dokonce pochází

ze stejných poměrů. Je to původem chudý šlechtic, jenž před lety odjel do Paříže a vypracoval se svou pílí a statečností až na velitele jedné setniny králových mušketýrů. V neposlední řadě je třeba zmínit i postavu vévody Buckinghamu, který kromě toho, že je zamilovaný do královny, je zároveň úhlavní nepřítel kardinála a jakožto Angličan i nepřítel celé Francie. Je férový a zásadový muž a dokáže ocenit loajalitu mušketýrů vůči královně, proto s nimi uzavře jakýsi druh přátelství.

Nakonec jsou v románu ještě, mimo jiných epizodních postav, postavy sluhů. Athosův Grimaud, Porthosův Mousqueton, Aramisův Bazin a d'Artagnanův Planchet. Mousqueton je neobyčejně silný. Bazin je vychytralý, dalo by se říct šibalský. Nakonec Planchet, ten je statečný a udatný.

2.2. Dějové linie

Román *Tři mušketýři* je formálně rozdělen do dvou dílů. Z toho důvodu lze rozlišit v podstatě dvě hlavní dějové linie, v každém díle jednu. První pojednává o cestě mušketýrů do Anglie a záchraně cti mladé královny Anny a druhé linie zobrazuje obléhání pevnosti La Rochelle. Na začátku nejprve sledujeme vedlejší d'Artagnanovu linku, která se později spojí s první hlavní linií. Mladík se doma v sídle svých rodičů loučí a připravuje se na cestu do velkého světa a dostává od svého otce tři dary, spolu s posledními radami. Následně se vydává na strastiplnou pouť do Paříže, aby zde zkusil štěstí a ucházel se o místo mušketýra v setnině pana de Tréville.

Ve městě se postupně setkává se svými budoucími přáteli Athosem, Porthosem a Aramisem. Seznamuje se s panem de Tréville, kterého obdivuje. Poznává, jak to chodí na královském dvoře, že kardinál vládne místo krále a postupně se jeho dějová linka spojuje v jednu s třemi slavnými mušketéry.

Na tyto události navazuje jedna z hlavních dějových linií. Kardinál se dozví o milostných pletkách královny a vévody Buckinghamu, i to, že mu královna darovala na památku diamantové přívěsky ze své šperkovnice. Chce vše nenápadně prozradit králi, proto ho přiměje uspořádat ples a požádat královnu, aby si na sebe vzala ony diamantové přívěsky. Aby nebyla ohrožena její čest, jsou Athos, Porthos, Aramis a d'Artagnan požádáni o splnění velice důležitého úkolu. Musí se vydat

do Anglie za vévodou Buckinghamem a požádat jej o navrácení přívěsků. Celou věc důkladně naplánují. Pomáhá jim v tom pan de Tréville, královna komorná Constance a samozřejmě mají všichni zúčastnění i podporu královny samotné. Přirozeně se o celé věci dozví kardinál, jelikož má své špehy všude, a podnikne kroky k tomu, aby plány svých nepřátel zmařil.

V průběhu spiknutí se v příběhu objevuje vedlejší milostná rovina. D'Artagnan se sblíží s Constance, do které se zamiloval na první pohled. Dvoří se jí i přes to, že je vdaná a tajně se scházejí za zády jejího manžela. Ona se nejprve zdráhá, jelikož je to počestná žena, ačkoliv svého muže nemiluje. To, že se ocitla v manželství bez lásky, hraje v tomto případě velkou roli a d'Artagnanovi nakonec podlehne.

V další části příběhu se opět vracíme k hlavní dějové linii. Během cesty do Calais, odkud mají mušketýři pokračovat lodí až do Anglie, za nimi posílá kardinál své muže, aby je zastavili. Postupně se jim daří vyřídit tři d'Artagnanovy druhy a on musí nakonec pokračovat sám až do Londýna. Podaří se mu vyhledat Buckinghama, získá od něj diamantové přívěsky, tudíž se může vrátit domů. Navíc od vévody dostane darem čtyři koně a postroje na důkaz přátelství. Cestou zpět do Paříže ještě d'Artagnan stihne vyzvednout své raněné druhy, kteří zůstali v hostincích po cestě. Úspěšně se dostane až do Versailles a předá královně zpět její přívěsky, aby se s nimi mohla předvést před králem na plese.

V průběhu svých dobrodružství se d'Artagnan setkává s tajemným mužem s jizvou na tváři, jež je v románu označen jako muž z Meungu. Potkali se ve stejnojmenném městě cestou do Paříže. Neznámý šlechtic urazil d'Artagnanova koně, a proto ho vyzval na souboj, který pro něj skončil potupnou prohrou. Ve stejnou dobu se mladík setkal i s další postavou. Zahlédl ji jen letmo, když projížděla kolem v kočáře. Je to začátek další, vedlejší, dějové linie.

Mladý Gaskoněc pak ještě několikrát potká už v Paříži onoho muže z Meungu i neznámou krásku, kterou doprovází neznámý člověk. Postupně se dozvídá, že jde o lorda de Winter, údajného bratra oné krásky. A ona je lady Claricová, známější pod jménem mylady de Winter. D'Artagnan má to štěstí se s lordem utkat opět v souboji a tentokrát získá převahu, ale ušetří lordovi de Winter

život. Ten je mu vděčný a vznikne mezi nimi jakýsi druh přátelství. Přirozeně se jeho prostřednictvím mladý hrdina dostane do přítomnosti mylady a okamžitě je jí okouzlen. Zaplete se s ní a pomocí lsti odhalí její největší tajemství, vypálenou lilii na jejím rameni.

Hraběnka de Winter přísahá d'Artagnanovi pomstu. Od té doby se ho snaží zabít všemožnými způsoby. Najme si dva vojáky, kteří ho mají zastřelit. Statečný hrdina vyvázne bez zranění, a proto mylady přistoupí k jinému způsobu vykonání své pomsty. Pošle mladíkovi jménem jeho přátel mušketýrů otrávené víno. Ani tenhle pokus však díky šťastné náhodě nevyjde. Mylady de Winter tedy poprosí o pomoc kardinála osobně.

Vedlejší dějová linie d'Artagnana a mylady de Winter přesahuje až do druhého dílu, kde se spojuje s druhou hlavní linkou, o které již byla řeč výše. Jde o popis průběhu obléhání pevnosti La Rochelle. Vše začíná tím, že si Athos, Porthos, Aramis a d'Artagnan musí sehnat výstroj na vlastní náklady. Jsme svědky toho, jak si každý z hrdinů poradí s výzvou svým osobitým způsobem. Athos tvrdohlavě setrvává doma a čeká, jestli se celá věc vyřeší sama. Porthos důmyslně vyláká peníze z lakomé milenky. Aramis požádá o pomoc svou tajnou mecenášku. Nakonec d'Artagnan získá peníze od hraběnky de Winter. Všichni odjedou do války a v jejím průběhu zároveň musí řešit, jak se vypořádat s mylady, zároveň naplánovat záchranu Constance a Buckinghamu, kterého se kardinál rozhodl v tichosti zbavit. Pokus o osvobození nebohé paní Bonacieuxové z kláštera skončí její smrtí. Lord Buckingham je varován, ale ani s ním to nedopadne dobře, a nakonec je zavražděn.

Obléhání pevnosti La Rochelle bylo úspěšné, v důsledku čehož se Angličané museli stáhnout, a to především kvůli smrti lorda Buckinghamu, v níž měla hraběnka de Winter prsty. Za své skutky se dočkala soudu, který vedli Porthos s Aramisem a popravu vykonal kat, jenž jí kdysi vypálil znamení lilie na rameno. Kardinál si nechal předvolat d'Artagnana, ocenil jeho statečnost a další kvality hodné vojáka a věnoval mu dekret poručíka mušketýrů.

3. Scénář k inscenaci *Tři mušketýři*

Román *Tři mušketýři* má poměrně dlouhou a bohatou tradici dramatizací. Jedna z nejstarších u nás je z roku 1953, jejím autorem je Vítězslav Nezval a hrála se poprvé v Divadle hlavního města Prahy. Mezi výčtem všech zpracování slavného románu najdeme i jeden muzikál, napsaný Michalem Davidem a kol. v roce 2004, a jeden balet, jehož autory jsou Venjamin Jefimovič Basner a Fjodor Vanin a který byl uveden ve Státním divadle Ostrava v roce 1985.⁴²

V roce 2015 doplnil řadu Nikolaj Penev dalším originálním zpracováním, tentokrát speciálně pro Divadlo Petra Bezruče. Jeho dramatizace je napsána volně podle románu *Tři mušketýři* a výsledný scénář posloužil jako východisko pro inscenaci, jejíž analýze se budu v práci věnovat.

Nejprve se zaměřím na komparaci původního románu se scénářem, a to především v souvislosti s postavami a dějovými liniemi.

3.1. Postavy

Postavy, jež jsme si v minulé kapitole určili jako hlavní, zůstaly v kompletním složení. Ve scénáři tak můžeme najít Athose, Porthose, Aramise i d'Artagnana. Rozdíl je však v jejich charakterizaci. Každá z postav převzatých z předlohy je nějakým způsobem parodizována. Je vybrána jedna vlastnost, která u postavy dominuje a v podstatě ji charakterizuje.

U Athose se jedná o podstatnou změnu, je slepý, a jeho druhové mu tajně pomáhají v každém souboji, ale on se o tom nesmí dovědět, na to je příliš hrdý. Občas upadne do deprese, někdy se až příliš lituje. Cítí se být zbytečný, nepotřebný. Ve scéně, kdy mušketýři odjíždějí do Anglie zachránit čest královny, má Athos

⁴² *Virtuální studovna, databáze a online služby divadelního ústavu*, 2017 [online]. Divadelní ústav [cit. 6. března 2017]. Dostupné z WWW: <http://vis.idu.cz/Productions.aspx>

jeden ze svých záchvatů zbytečnosti. Chce se jít oběsit, ale jeho přátelé pro něj sehrají divadlo se záchranou dítěte. V případě této postavy se jedná o parodii aristokratické povýšenosti a je odstraněna tajemnost postavy Athose, jak ji známe z románu.

Porthos si stejně jako ten románový rád užívá, má rád dobré jídlo a pití a samozřejmě společnost krásných žen. Také mu zůstala jeho hráčská vášeň. Rozdíl je v tom, že se chová víc jako buran, je hrubý a neotesaný. Navíc není příliš inteligentní. Když některý z jeho druhů použije cizí slovo, vůbec nechápe, o čem je řeč. Některá slova neumí ani vyslovit, takže vznikají komické slovní situace. Je hlučný, rád se bije jen tak pro radost. Má dost prudkou povahu. Například d'Artagnana vyzve na souboj jen proto, že skočil Athosovi do vtípu a on se mu chtěl smát. V případě Porthose jde o posun směrem k obhroublejšímu, plebejštějšímu výkladu postavy.

U Aramise jsou také patrné změny. Víc se zajímá o náboženství. Filozofuje, ptá se po smyslu života a přemýšlí, co je po smrti. Namísto básní skládá církevní hudbu. Mluví vzletně a používá cizí slova. Co zůstalo stejné je, že se tváří samolibě, cítí se být spokojený sám se sebou. Má tajnou milenku, o které nikdo neví, co je zač. Stále si pohrává s myšlenkou odchodu do kněžského stavu. V postavě Aramise jsou posíleny vlastnosti spojené s duchovnem a následně jsou dovedeny až do absurdnosti.

Všichni tři rádi pijí dobré víno, hrají karty a nejčastěji se vyskytují v hospodě. Nejmladší ze čtyř hlavních postav, d'Artagnan, se od knižní předlohy až tak moc neliší. Je energický, zbrklý, do všeho se vrhá po hlavě. Moc rád se předvádí. Dělá ze sebe chytrého, ale při tom není až tak vzdělaný. Ovšem má jednu užitečnou vlastnost, je pěkně mazaný a drzý. Navíc má hbitý jazyk. Lehce se zamiluje, ale stydí se o tom mluvit. Má sklony k podceňování sebe sama, myslí si, že není pro svou lásku dost dobrý.

Vedlejších postav zůstalo, oproti románové předloze, jen pět. Jsou to král Ludvík, královna Anna, kardinál Richelieu, Constance Bonacieuxová a lord Buckingham.

U postavy krále je změna v tom, že se nejedná o Ludvíka XIII., jako je tomu u Dumase, nýbrž o Ludvíka XIV. Je poněkud naivní, dětinský, příliš důvěřivý a nechá si namluvit od kardinála cokoliv, věří všemu. Trochu z něj má strach, ale zároveň cítí škodolibou radost, když se Richelieuovi nedaří. Není to mladý nezkušený, ale za to statečný král jako v románu. Spíš by se dal označit za naivu, který nic nechápe, a navíc působí trochu jako rozmazlené dítě.

Postava královny nemá tolik prostoru. Často se o ní jen mluví. Pouze v jedné scéně se objeví osobně. Miluje vévodu Buckinghamu, ale dělá trochu drahoty. Bojí se, aby je nenachytil král nebo kardinál. Nechce, aby byla ohrožena její čest.

Kardinál Richelieu je o něco zákeřnější než jeho předloha. Působí skoro až démonicky. Nijak se netají tím, že touží po královně. Každý, kromě krále, o tom ví. Obratně s ním manipuluje, dělá dojem jeho osobního mluvčího.

Constance Bonacieuxová se vyskytuje v textu jen velmi zřídka. Fyzicky se objeví jen v jedné scéně, když doprovází vévodu Buckinghamu ke královně. Z tohoto krátkého výstupu nelze určit charakter postavy.

Poslední, kdo z předlohy zůstal, je již zmíněný vévoda Buckingham. Libuje si v dramatických vyznáních lásky. Působí poněkud zženštilým dojmem, ale jinak se chová jako dokonalý anglický gentleman. Potrpí si na tradice, když k němu do Anglie dorazí d'Artagnan, zrovna si vychutnává čaj o páté. Oproti zásadovému, statečnému a mocnému muži, který vzbuzuje respekt svých podřízených, jak je to popsáno v Dumasově románu, je v drammatizaci vidět jistý posun v charakterizaci této postavy. U Buckinghamu je parodizováno vše anglické, například jazyk, obliba v pití čaje nebo typická anglická škrobenost.

Kromě výše jmenovaných jsou v divadelní adaptaci ještě navíc nové postavy. Kritik, dva hlídači muzea a beárnská kobyla.

Beárnska je d'Artagnanova kobyla, kterou vlastní i v Dumasově románu. V drammatizaci z ní ovšem stala samostatná mluvící postava. Je věčně hladová, mlsná, má dobrou paměť, ale plete si slova. Vznikají tak vtipné promluvy. V podstatě se stala d'Artagnanovou nejlepší přítelkyní. Svěřuje se jí se vším, co cítí

i se svou láskou ke Constance. Beárnka sama touží po lásce. Je to citlivá duše, věčně zasněná.

Zajímavou osobou je v dramatinizaci kritik. Tváří se samolibě a intelektuálně. Vede dlouhé rádobý odborné monology, kterým nikdo nerozumí. Neustále přerušuje hru, skáče do řeči ostatním postavám. Nesnáší Athose, Porthose, Aramise i d'Artagnana. Připadají mu hloupí a otravní. V průběhu děje se z něj stane kardinál Richelieu. Tuto roli si sám sobě přidělí, aby se zbavil mušketýrů.

Nakonec se v textu objevují i malé epizodní postavy, jimiž jsou hlídači v muzeu, uvádějící celý příběh a postava kupce, který získá od d'Artagnana Beárnku. Oproti Dumasovu románu chybí značné množství osob. Nenajdeme zde například mylady de Winter, pana de Tréville, manžela Constance pana Bonacieuxe, tajemného muže z Meungu a mnoho dalších vedlejších i epizodních figur. Je to proto, že se v dramatinizaci nenacházejí jejich dějové linky.

Méně postav má za následek odlehčení děje, zjednodušení zápletky a větší přehlednost v jejich interakci. Je zřejmé, že důraz není kladen na postavy a jejich psychologii, ale především na slovní humor.

Můžeme říct, že nově dodané postavy mají za úkol celý příběh víc odlehčit. Divadelní kritik, který neustále přerušuje děj svými komentáři, působí komicky, mluvící kobyla je natolik absurdní postavou, že celou inscenaci posouvá do roviny parodie a hlídači muzea zastupují žánr klauniády.

Již ze zastoupených postav je patrný inscenační záměr, který sledoval autor dramatinizace a zároveň režisér Nikolaj Penev. Jaké výrazové prostředky použil a žánrový posun oproti původní předloze, který prosazuje v dějových situacích.

3.2. Dějové linie

Ve scénáři začíná celý děj nově přidanou vtipnou situací. Dva hlídači v muzeu se snaží přesvědčit návštěvníky, aby vrátili ukradené rekvizity, jinak nebude možné odehrát představení. To je jedna ze scén, které v románu nenajdeme a která odkazuje k divadelnímu rámci principu divadla na divadle.

Teprve po tomto úvodu navazuje linie d'Artagnana. Na rozdíl od předlohy, nezačíná doma u jeho rodičů, ale až na cestě do Paříže. V cíli se potká s Athosem, Porthosem a Aramisem. To zůstává stejné, rozdíl je v místě setkání. Nesetkají se v předpokoji u pana de Tréville, ale v hospodě. Nepohodne se s nimi a domluví si souboj. Tuto dějovou linii přerušuje postava kritik, která vstupuje do děje, komentuje, vyslovuje svůj názor na to, co se před ním odehrává. Ostatní postavy na něj reagují, odpovídají mu. Příběh d'Artagnana pokračuje setkáním s králem a jeho následným zasvěcením do mušketýrského stavu. Záhy je obeznámen s tím, jak to chodí na královském dvoře, že kardinál miluje královnu a král na ni žárlí. Ve scénáři je zachována i milostná linie Anny Rakouské a lorda Buckinghamha. V jedné krátké scéně se jí dvoří, kardinál, do něhož se převtěl kritik, je spolu najde a snaží se vše oznámit králi. Ludvík však nic nechápe, Richelieu proto musí vymyslet jiný plán.

Vše vyústí do jedné linie, kterou můžeme označit za hlavní. Na rozdíl od románu je v dramatizaci patrná jenom jedna hlavní dějová linie. Je to ta, v níž se mušketýři vydávají na cestu do Anglie, aby přivezli zpět královně diamantové přívěsky (v tomto případě motýla) a zachránili tak její čest. Během cesty se je kardinál Richelieu pokusí několikrát svést z cesty a narušit tak úspěšný průběh celé výpravy. Athos a Aramis se postupně ve slabé chvílce oddělují od skupiny. Athos si připadá zbytečný, a tak se hodlá zabít, Aramis se rozhodne opustit kamarády a odejít do kláštera. Nakonec se ale oba vrátí zase zpátky, aby mohli pokračovat v cestě.

Kardinál (kritik) nastraží na mušketéry past v podobě novinové recenze, ve které je velmi nevybíravým způsobem uráží. Athos, Porthos a Aramis se rozhodnou jít si stěžovat autorovi článku. Adresa na konci je zavede až do Bastily, kde zůstanou jako vězni. D'Artagnan musí ve výpravě pokračovat sám, stejně jako je tomu v románu. Vydává se přes moře až do Anglie, kde vyhledá lorda Buckinghamha. I přes jazykovou bariéru se s ním domluví a získá od něj zpět motýla.

Následuje scéna, ve které jsou mušketýři v Bastile, kde je kardinál mučí, aby z nich dostal vzpurnost a donutil je k poslušnosti. Objeví se však d'Artagnan a přátele osvobodí.

Hlavní linie pokračuje a netradičně se prolíná s linií, kterou jsme si v románu označili za druhou hlavní. D'Artagnan musí sehnat peníze na výstroj pro Porthose, ta jeho je v bídném stavu. Všichni čtyři totiž dostali rozkaz zúčastnit se dobývání pevnosti La Rochelle. Nečekaně jim poskytne východisko Beárnka. Na tržišti prodá sama sebe a utržené peníze dá d'Artagnanovi, aby pomohl příteli. Mezitím všichni čtyři stále pracují na tom, aby královna dostala včas zpět svého motýla a mohla se předvést králi na plese. V poslední chvíli se jim v tom snaží zabránit ještě kardinál Richelieu. Lstí jim šperk sebere a oni musí svést boj a dostat jej tak zpět. Nakonec v poslední scéně je popsáno obléhání La Rochelle. Není to ale samostatná linie, jako v románu, nýbrž součást první hlavní linie. Během těchto událostí se d'Artagnan stále snaží doručit motýla královně. Vše dopadne dobře, motýl je doručen a Francie je zachráněna.

Na úplný závěr zazní slavná věta „*jeden za všechny a všichni za jednoho*“. Ke čtyřem mušketýrům se překvapivě přidává i kritik, který už zase vystupuje sám za sebe.

Co se týče dějových linií, je dramtizace mnohem stručnější. Místo dvou hlavních je jen jedna a spousta vedlejších linií chybí. Například milostná linka d'Artagnana a Constance v dramtizaci není. Je zde jen náznak, ale nedá se považovat za samostatný příběh. Rovněž je vyřazena postava mylady de Winter a její dějová linie, která je v románu velice výrazná. D'Artagnanovo pátrání po tajemném muži z Meungu také chybí a shánění výstroje, stejně jako obléhání La Rochelle je výrazně zestručněno.

Největší posun oproti románu lze spatřit ve změně žánru. Z historicko-dobrodružného románu se stala komedie s prvky parodie a grotesky. Což dokazuje hlavně slovní humor, ale i nadsázka, v podobě zveličených vlastností postav, a absurdní prvky, jako například mluvící kůň. Zůstaly však zachovány hodnoty, jako vlastenectví, čest, hrdinství, přátelství a láska, které najdeme v Dumasově románu. Dějové linie se spojují do jedné, celý příběh je zjednodušený, protože není důležitý. Je notoricky známý a důraz je kladen hlavně na zábavnou stránku.

4. Inscenace *Tři mušketýři* v kontextu tří sezon Divadla Petra Bezruče v Ostravě

Změny týkající se dějových linií a postav, které jsme sledovali v předešlých kapitolách v souvislosti s dramaturgií původního Dumasova románu, směřovaly k jednoduchosti, zábavnému pojetí a soustředily se na jedno téma. Zařazení titulu do repertoáru je třeba posuzovat i v souvislosti s dalšími tituly sezony, proto se zaměříme na zařazení inscenace *Tři mušketýři* nejen v kontextu sezony 2014/2015, ale také dvou následujících sezon Divadla Petra Bezruče.

Inscenace *Tři mušketýři* měla premiéru 8. května 2015 v režii Nikolaje Peneva. Je to první a zatím i poslední inscenace, kterou měl možnost tento bulharský režisér v Ostravě vytvořit.⁴³ Společně s ním se na inscenaci dramaturgicky podílela Daniela Jirmanová, která dlouhodobě spolupracuje s Divadlem Petra Bezruče, scénu vytvořila Pavla Kamanová⁴⁴ a kostýmy Jitka Nejedlá.⁴⁵

V hlavních rolích mušketýřů Athose, Porthose, Aramise a d'Artagnana se představili Dušan Urban, Lukáš Melník, Jakub Burýšek a Vojtěch Říha. Kromě čtyř hlavních protagonistů se v roli kardinála Richelieu objevil Ondřej Brett, krále Ludvíka XIII. si zahrál Norbert Lichý a ve dvojroli královny Anny a beárnské herky se představila Markéta Haroková.

Kromě *Tří mušketýřů* měly v sezoně 2014/2015 premiéru ještě další čtyři tituly. Jako první to byl 19. září 2014 *Klub outsiderů* v režii Jiřího Honzírka. Jedná se o zpracování hry současné německé autorky Felicie Zeller, která se často zabývá

⁴³ Nikolaj Penev spolupracuje s divadly po celé České republice. Na inscenacích se podílí režijně, ale i autorsky.

⁴⁴ Pavla Kamanová spolupracovala již v minulosti s Divadlem Petra Bezruče. Vytvořila kostýmy pro inscenaci *Čekání na Godota* a scénu pro inscenace *Tři mušketýři* a *Strýček Váňa*.

⁴⁵ S Divadlem Petra Bezruče spolupracovala Jitka Nejedlá poprvé. V minulosti spolupracovala například s Jihočeským divadlem České Budějovice nebo Divadlem Disk.

sociálními tématy. Hra byla původně napsána jako komedie a ve stejném stylu byla vytvořena i inscenace. Titul s komediálním žánrem vystřídala v pořadí druhá inscenace *Čekání na Godota*, uvedená v premiéře 31. října 2014 v režii Štěpána Pácla. Inscenace byla vytvořena podle dnes již klasické hry Samuela Becketta, představitele absurdního dramatu. Vážné téma obsažené ve hře pojali v Divadle Petra Bezruče s jistou dávkou humoru v podobě groteskní klauniády. Toto vážné téma pak vyvážila inscenace *Osiřelý západ*, která měla premiéru 16. ledna 2015. Režie se ujala v té době hostující režisérka Janka Ryšánek Schmiedtová. *Osiřelý západ* je hra současného irského dramatika Martina McDonagha, jedná se o černou komedii, zobrazující komplikované vztahy dvou bratrů. Jde zkrátka o drsnou irskou komedii s dávkou černého humoru. Tuto černou komedii doplňuje inscenace *Kazimír a Karolina* v režii Štěpána Pácla, která měla premiéru 6. března 2015. Je to zpracování hry maďarského dramatika Ödöna von Horvátha, která zobrazuje vztah dvou mladých lidí během jednoho večera na Oktoberfestu. I když se jedná o romantický motiv, hra obsahuje vážné sociální odkazy a inscenace vyjadřuje podobné aspekty. Celou sezonu pak zakončuje inscenace *Tři mušketýři*, která svým zaměřením patří do žánru komedií. Jak si lze všimnout, tato sezona je žánrově vyvážená. Komedie se střídají s vážnými tématy a hry klasických autorů jsou prokládány hrami současných dramatiků. Inscenace *Tři mušketýři* zapadá do kontextu sezony žánrově, jelikož střídá vážný titul *Kazimír a Karolina*, a také tematicky. Všechny inscenace spojuje téma vztahů, jako například vztahy mezi kolegy v práci, rodinné vztahy, milostné vztahy nebo přátelství.⁴⁶

Tři mušketýři byli na repertoáru i v následující sezoně 2015/2016. Navíc přibýlo pět nových titulů a režisérka Janka Ryšánek Schmiedtová nastoupila jako nová umělecká šéfka Divadla Petra Bezruče. Její první režisérský počín v nové funkci byla inscenace *Nahniličko*, která byla uvedena v premiéře 18. září 2015. Jako námět posloužila hra současného herce, publicisty, moderátora a dramatika Jana Krause. Jedná se o komediální žánr s prvky grotesky. Tuto crazy komedii následně

⁴⁶ *Divadlo Petra Bezruče*, 2017 [online]. Divadlo Petra Bezruče [cit. 6. března 2017]. Dostupné z WWW: <http://www.bezrucic.cz/aktuality/>

vystřídala dramatisace Škvoreckého románu *Zbabělci*. Námět zpracoval Vladimír Fanta a režie se ujal Filip Nuckolls. Inscenace zobrazuje vážné téma, týkající se osudů mladých lidí na prahu války, které je odlehčeno řadou komických scén a hudebních výstupů. Lehčí žánry opět vystřídalo vážné téma. 15. ledna 2016 měla premiéru inscenace *Úklady a láska* v režii Mikoláše Tyce. Při zpracování klasické tragédie Fridricha Schillera vsadili Bezruči na moderní prvky. Děj se odehrává v současnosti, v prostředí fotbalového stadionu, žánr tragédie je zachován. 18. března 2016 se na repertoáru objevila další adaptace, tentokrát šlo o knihu *Študáci a kantoři* spisovatele Jaroslava Žáka. Inscenace má název *Škola základ života* a její režie se ujala opět Janka Ryšánek Schmiedtová. Dramatizaci dala muzikálovou podobu s živou kapelou složenou z herců Divadla Petra Bezruče přímo na scéně. Poslední premiérou sezony byla 13. května 2016 drsná komedie *Fligny, koks a fachmani* v režii Eduarda Kudláče. Jedná se o zpracování hry současného francouzského dramatika s alžírskými kořeny Muhameda Rouabhiho. Původní název zní *Fligny, koks a kutilové*, ale Bezruči si název malinko upravili, aby zněl více regionálně. Žánr hry odpovídá gangsterské komedii s velkou dávkou černého humoru, čehož se v Divadle Petra Bezruče drží. *Tři mušketýři* pak zapadají do kontextu této sezony jednak svým žánrem a jednak tématem vztahů. V sezoně 2015/2016 byly uvedeny převážně komedie, několik z nich jsou navíc knižní adaptace, což jsou *Tři mušketýři* také. Ve většině inscenací se řeší vztahy přátelské. *Fligny, koks a fachmani*, *Škola základ života* a *Zbabělci*, tam všude můžeme pozorovat osudy party kamarádů, stejně jako ve *Třech mušketýrech*.⁴⁷

V zatím poslední sezoně 2016/2017 se bohužel inscenace *Tři mušketýři* na repertoáru neudržela. Měla derniéru 5. května 2016, ale i přesto můžeme alespoň krátce nastínit, jaké tituly se objevily na repertoáru a jak by inscenace *Tři mušketýři* zapadala do jejich kontextu. První premiérou byl 23. září *Spalovač mrtvol* v režii Jakuba Nvoty. Opět se jedná o adaptaci, tentokrát novely Ladislava Fukse. Temný, až filozofický příběh zpracovává téma holokaustu a inscenace se nese ve stejném duchu. Sezona pokračuje klasickým titulem *Richard III.*, který měl premiéru

⁴⁷ Tamtéž

18. listopadu 2016 v režii Janky Ryšánek Schmiedtové. Notoricky známou Shakespearovu historickou hru u Bezručů výrazně zkrátily a soustředili se na hlavního hrdinu. Vznikla tak tragédie o muži chtivém moci s politickým podtextem. 27. ledna následovala premiéra inscenace *PS: ...odepiš!* v režii Lukáše Brutovského. Jde o originální projekt Divadla Petra Bezruče, který spočíval ve sběru pohlednic od lidí z Ostravy a okolí. Lukáš Brutovský následně z těchto krátkých zpráv sestavil celou inscenaci. Jde spíše o sled krátkých scén nebo obrazů než o ucelený příběh, proto nelze jednoznačně určit žánr. Po tomto zajímavém experimentu přichází na řadu inscenace *Kráska z Leenane* v režii Janusze Klimszi, která byla uvedena v premiéře 17. března 2017. Bezruči opět sáhli po hře irského dramatika Martina McDonagha. Tato hra vypráví, stejně jako *Osiřelý západ*, příběh z drsného prostředí se spoustou černého humoru. V divadle Petra Bezruče i tentokrát dodrželi žánr a poetiku textu McDonagha. Zatím poslední inscenace bude mít premiéru 12. května 2017 a má název *Mládí v hajzlu*. Režii si vzala na starost Janka Ryšánek Schmiedtová a jako předloha posloužila stejnojmenná kniha C. D. Paynea. Jelikož inscenace je teprve ve fázi příprav, není ještě známo, v jakém žánru bude realizována, ale předpokládá se dodržení humorného ladění předlohy.⁴⁸

Do poslední sezony by inscenace *Tři mušketýři* zapadala žánrově, svým komediálním ražením by vyvážila převahu vážných témat, i jako adaptace knižní předlohy, kterých je v poslední sezoně několik. Tematicky již není tato sezona tak jednotná, jako předchozí. Jde o směsici dramát současných i klasických autorů, vážných a komických témat a najdeme zde i několik adaptací knižních titulů. Dá se říct, že nová umělecká šéfka Janka Ryšánek Schmiedtová, která má výběr titulů poslední sezony na starost, teprve hledá jednotnou poetiku Divadla Petra Bezruče.

Všechny tři sezony spojuje žánrová pestrost a najdeme v nich hry současných i klasických autorů. Objevily se v nich tituly komediální i ty s vážnými tématy a zároveň v nich bylo uvedeno v premiéře několik dramatinizací. Inscenace

⁴⁸ Tamtéž

Tři mušketyři pak zapadá do jejich kontextu, jak žánrově, střídá vážné tituly, tak i tematicky, s ostatními inscenacemi ji spojuje téma vztahů.

5. Analýza inscenace *Tři mušketýři*

V jedné z předchozích kapitol byla popsána dramaturgie a rozdíly oproti Dumasovu románu. Tato kapitola se bude zabývat inscenací, dramaturgicko-režijní koncepcí a prostředkům, použitým při scénické realizaci.

Celý děj inscenace je orámován příběhem z muzejního prostředí, první i poslední scéna se odehrává v muzeu, kterým diváky provází dva hlídači. Ti uvádí diváky do prostředí muzea a navozují atmosféru, ve které se bude odehrávat celé představení. Následuje hlavní dějová linie o osudech mušketýrů a v poslední scéně se opět vracíme do muzea, kde se z hlavních hrdinů stanou neživé exponáty.

Hned první scéna začíná etudou dvou muzejních pracovníků, kteří promlouvají k divákům a snaží se je tak vtáhnout do děje. Již tady si lze všimnout zásadního antiiluzivního prvku, a sice porušení čtvrté stěny. Herci, aniž by vystoupili z role, neustále komunikují s diváky, a to po celou dobu trvání představení. Důsledkem je odlehčení nálady. Výrazným aspektem, který v podstatě utváří rámec i atmosféru celé inscenace, je princip divadla na divadle. V případě inscenace *Tři mušketýři* je jedna rovina divadla příběh muzejních pracovníků, kteří řeší problém se ztracenými rekvizitami, a v druhé rovině již sledujeme dobrodružství mušketýrů. Režisér se způsobem inscenování inspiroval epickým divadlem Bertolda Brechta, o čemž vypovídá právě zmíněné porušení čtvrté stěny, způsob svícení, který osvětluje hlediště i jeviště, minimalistická scéna a výrazná hudební složka. Zcizovacím prvkem v inscenaci je postava divadelního kritika, který několikrát přeruší probíhající představení svými učenými promluvami.

Režisér Nikolaj Penev si pomohl i prvky z jiných druhů divadla. V několika scénách využívá bílého plátna v zadní části jeviště ke stínohře. Děje se tak zejména ve scénách, odehrávajících se v komnatách krále Ludvíka a královny Anny, v prostředí paláce nebo ve scéně popisující obléhání pevnosti La Rochelle. Stínohra celou inscenaci ožíví, je zábavná a zároveň praktická. Několik herců je obsazeno do dvojrolí a díky tomuto prostředku nemusí často měnit kostým, je snazší přejít z role do role. Dalším prvkem vypůjčeným z jiného druhu divadla je takzvaný bojový balet. Takto je alespoň nazván ve scénických poznámkách. V jedné

z posledních scén, když d'Artagnan přichází do Bastily zachránit své kamarády, předvádí jistý druh choreografie, nazvaný právě bojový balet. Jde o směs prvků bojových umění a tance.

Kromě výše zmíněných prostředků používá režisér Nikolaj Penev v inscenaci i bohatý slovní humor. Nositeli takového humoru jsou přímo některé postavy, předně beárnská herka. Když mluví, zaměňuje slova, a navíc si šlape na jazyk. Výsledkem jsou slovní spojení jako například lord Bukvican namísto lord Buckingham nebo královna se zašprajcovala namísto zamilovala. Inscenace obsahuje hned několik cizích jazyků. Postavy královny, krále, kardinála a lorda Buckinghamu mluví v některých scénách zvláštní řečí. Jedná se o nelogické, nesmyslné fráze a slova, které jsou následně překládány do češtiny. Vzniká tak zvláštní a specifický způsob mluvy, který dodává inscenaci komický ráz.

Režisér z původního Dumasova románu zachoval jen naprosto nezbytnou část, a sice základní příběhovou linii o cestě mušketýrů do Anglie pro královniny přívěsky. Počet postav zkrátil na minimum a přidal několik dalších, které mají za úkol narušit divadelní iluzi po vzoru epického divadla.

Výrazný posun můžeme zaznamenat v případě žánru. Zatímco původní Dumasův román byl napsán jako historicko-dobrodružný, inscenace by se dala řadit k burlesce. Je to žánr, využívající parodii, ironii a nadsázku. Prvky parodie jsou patrné například v pasážích, kde se hovoří cizím jazykem, v herectví, které je záměrně přehnané nebo již v samotné přítomnosti postavy mluvícího koně. Nadsázku lze pozorovat v celé inscenaci, která se nese v jejím duchu. Je lehká, vtípná, se spoustou komických prvků a zeizovacích efektů, které dávají divákům dojem, že nejde o vážné téma, ale jen o zábavu. Jednu věc má inscenace s románem společnou a tím je téma přátelství. Heslo „*jeden za všechny, všichni za jednoho*“ prostupuje celou inscenaci, a nakonec ji završuje. Je to vlastně to poslední, co postavy sdělí publiku. Celý konec působí smířlivě, k mušketýrům se přidává i kritik, jako jejich hlavní antagonista.

Nyní přejděme k výtvarné stránce inscenace. Jak již bylo řečeno, režisér vsadil na způsob inscenování po vzoru Brechtova epického divadla. Tomu nasvědčuje i podoba scény. Jeviště je prázdné, bez dekorací a laděno do bílé barvy.

Uprostřed je jen malý vyvýšený stupínek a v zadní části plátno. Takto řešená scéna dává velký prostor pro diváckou fantazii, dá se použít na různé způsoby a může představovat jakékoliv prostředí. Stupínek uprostřed scény má různé funkce. Představuje stůl v hostinci, u kterého sedí mušketýři v jedné z prvních scén, kočár, v němž se vydávají do Anglie, trůn krále Ludvíka XIII. nebo postel v ložnici královny Anny. Důležitým prvkem scénografie je plátno, které je využíváno ke stínohře. Za ním se odehrává podstatná část příběhu inscenace, jak již bylo popsáno výše.

K výtvarné stránce samozřejmě patří i kostýmy. V případě čtyř hlavních postav mají stejný základ, a sice široké kalhoty nad kotníky, vysoké boty vojenského stylu a bílou košili. Hlavě dominuje široký klobouk. Vojtěch Říha, jako mladý d'Artagnan, má navíc na sobě krátkou koženou bundu, Lukáš Melník a Dušan Urban, jako Porthos a Athos nosí kabáty v délce po kolena, a Jakub Burýšek, jako Aramis nosí dlouhý plášť, připomínající kněžský hábit. V jedné z posledních scén mají na sobě dokonce fotbalové dresy.

Ondřej Brett, ztvárňující kardinála Richelieu, je oblečen do černé kleriky s červeným vzorovaným pruhem látky v pase. V milostné scéně v komnatě královny vystřídá kněžský oděv přiléhavý trikot, evokující oděv toreadora. Tentýž herec zpočátku vystupuje jako divadelní kritik a v těchto scénách má na sobě pánský oblek jednoduchého střihu se vzorovanou červenou vestou, která barevně koresponduje s ozdobným pasem kleriky kardinála Richelieu. Jde o vizuální spojení mezi oběma postavami, které jsou ve skutečnosti jedna osoba.

Norbert Lichý, jako král Ludvík XIII., má kostým skládající se z černých kalhot, bílé košile s fiží a dlouhého světle modrého kabátu se vzorem. Na hlavě nosí šedivou paruku s lokny.

Dvojroli Anny Rakouské a beárnské herky ztvárnila Markéta Haroková. Jako královna je oblečená do šatů s korzetem v barvách kabátu, jaký nosí Norbert Lichý coby král Ludvík. V roli Beárny má na sobě v podstatě dobové spodní prádlo čili korzet a kalhoty obojí bílé barvy, kolem pasu má kapsář, v ruce berle namísto kopyt a na hlavě ohlávku. Kostým Beárny je přizpůsobený právě častému převlékání, je funkční a herečka může díky tomu přejít snadno z role do role.

Dušan Urban, který kromě postavy Athose ztvárnil i postavu lorda Buckinghamu, má na sobě v roli lorda černý plášť s vysokým límcem, bílou košili a na hlavě cylindr.

Vedlejší postavy hlídačů, objevujících se pouze na začátku inscenace, jsou oblečeny do dlouhých modrých pracovních plášťů.

Kostýmy jako celek nepůsobí realisticky. Je to směs moderních prvků, jako kožená bunda v kostýmu d'Artagnana, fotbalové dresy, které mají na sobě mušketýři ve druhé půli inscenace nebo černý oblek divadelního kritika a kousků evokujících období vlády Ludvíka XIII. jako typické klobouky mušketýrů, kostým a paruka krále Ludvíka nebo klerika kardinála Richelieu. Navíc jsou kostýmy praktické, jsou snadné na převlékání a jednoduché. Herci, kteří ztvárňují několik postav, mají díky tomu snadnější přechod z role do role. I tady lze pozorovat jistou dávku nadsázky a parodie. Například Porthosovo břicho je nápadně vycpané a Athos s páskou přes jedno oko připomíná piráta. Namísto kordů mají mušketýři plastové trubky, d'Artagnanovu kobylu představuje žena oblečená do spodního prádla ze 17. století s umělým koňským ohonem a kardinál se obléká jako toreador. Na kostýmech, a hlavně na rekvizitách je patrná dávka improvizace, což byl v podstatě záměr. Je to opět v souladu s epickým divadlem, které není doslovné, ale počítá s diváckou fantazií.

Další důležitou složkou inscenace je herecké pojetí postav. Postavu Athose ztvárnil Dušan Urban. V jeho podání je tento mušketýr melancholický muž se sklony k sebelítosti. Komickým prvkem této postavy je její slepota, která je zdrojem mnoha humorných situací. Herec si s handicapem poradil výborně. Nekouká ostatním přímo do očí a tváří se dezorientovaně. Stejný muž byl obsazen i do role lorda Buckinghamu. Tady použil Urban expresivní herectví a určitou dávku afektovanosti, přesto působí lord jako uhlazený anglický gentleman.

Lukáš Melník pojal postavu Porthose velice svérázným způsobem. Po celou dobu představení má na tváři komický škleb, chová se hlučně, je energický a veselý. Používá rozmáchlá gesta a záměrně přehrává. Třetího z mušketýrů, Aramise, ztvárnil nejmladší člen souboru Jakub Burýšek. Jeho Aramis je uhlazený, upjatý a kultivovaný muž. Mluví spisovně, vzletně a často používá básnický jazyk.

Do role mladičského d'Artagnana byl obsazen Vojtěch Říha. Jeho herectví je energické a pohybově pestré. V některých scénách předvádí sestavy, připomínající bojové umění. D'Artagnan v jeho podání působí jako vychloubačný, rázný a trochu nerozvážný mladík. Do dvojrole divadelního kritika a kardinála Richelieu byl obsazen Ondřej Brett. Jako kritik využívá spíše civilní herectví, z počátku nenápadně sedí mezi diváky, ale později několikrát přeruší hru s negativním hodnocením výkonů svých kolegů. V roli kardinála pak přechází Ondřej Brett spíše k expresivnímu herectví, úmyslně přehrává, používá nadsázku. Markéta Haroková měla možnost ztvárnit postavu beárnské herky. Této postavě přidala jednu vlastnost, která zesiluje její komický účinek, a sice šišláni, je energická, upovídána a často si plete slova.

V inscenaci je obecně použito expresivní herectví, vyznačující se rozmáchlými gesty. Pohybová stránka je poměrně pestrá, objevují se zde například soubojové scény nebo žertovné výstupy, připomínající klauniádu. Všichni herci úmyslně přehrávají. Jde o druh nadsázky, která je typická pro žánr burlesky, je tím zároveň dosaženo komického účinku. Každá postava má jednu vlastnost, která ji charakterizuje, a ta je zdrojem komiky slovní nebo vizuální. Některé postavy proto šišlají, koktají, mluví nesmyslným jazykem nebo překrucují slova, jiné mají zase vycpané břicho, legrační chůzi nebo kostým.

Najdeme zde dobrodružství, romantiku, důraz na etické hodnoty, jako pravdomluvnost, statečnost, hrdinství a čest a samozřejmě základní téma, kterým je přátelství nade vše.

Celá inscenace navenek vypadá jako směsice na první pohled nesourodých prvků a aspektů převzatých z jiných uměleckých oborů. Jejich spojením však vzniklo zajímavé, kompaktní dílo, připomínající jevištní experiment.

Inscenátoři vsadili na antiiluzivní postupy a hravý režijní přístup, čímž celou inscenaci odlehčili, ale rozhodně nebyl záměr, vytvořit parodii na román *Tři mušketýři*, nebo ironizovat hodnoty v něm obsažené. V inscenaci je patrná jistá dávka nostalgie právě po dobách, kdy muži byli gentlemani a čest a přátelství byly důležité. Záměrem inscenátorů bylo vrátit se nenásilnou a hravou formou do těchto

časů. V konečném důsledku je inscenace zaměřená na mladou generaci, která již tyto hodnoty nezná a je potřeba jí je připomenout.

6. Kritické ohlasy na inscenaci Tři mušketýři

Inscenace *Tři mušketýři* měla bohužel velmi krátké trvání a po jedné odehrané sezoně zažila svou derniéru, a to i přes kladné hodnocení hravého přístupu, práce s jazykem, anebo výtvarné složky inscenace. Rovněž dobře byl přijat i originální režijní přístup.

Například Ladislav Vrchovský z internetového portálu ostravan.cz oceňuje na inscenaci zejména hravost jazyka a výbornou práci s češtinou: „*Penev s velkou invencí zachází i s češtinou, vytváří množství obdivuhodných slovních hříček i s novotvory, je vidět, že ne nadarmo absolvoval slavistiku v Sofii a následně režii a dramaturgii na pražské DAMU. Vše je provedeno s velkou mírou úsměvného nadhledu a místy až groteskní komiky.*“⁴⁹ Dále kladně hodnotí hravý přístup režiséra Nikolaje Peneva, ochotu herců se tomuto způsobu vedení podřídit a dokonale funkční spojení všech složek inscenace: „*Inscenace je vystavěna principem divadla na divadle a její hlavní komponentou je hravost. Hrají si všichni, kteří se ocitnou na jevišti, hraje si režisér, a to se stínohrou, s choreograficky téměř tanečně pojatými scénami inspirovanými érou němého filmu, se slavnými díly hudební klasiky, na jejichž melodie herci tančí, případně ve zpomaleném pohybu odehrávají jednotlivé inscenace.*“⁵⁰ Nakonec chválí i výtvarnou složku, především scénografii a kostýmy. Podle něj scéna dává vyniknout herecké akci: „*Scénu vytvořila Pavla Kamanová. Na jevišti ponechala téměř holý prostor, před velkou projekční plochu z pozadí umístila malý stupínek, a po stranách scény postavila dva panely s kolmými shora svítícími reflektory a několika funkčními otvory. Scéna ze všeho nejvíce slouží herecké akci jako takové. Kostýmy Jitky Nejedlé jsou vyvedeny převážně v černobíle barvě, jsou historizující, nechybí ani velké*

⁴⁹ VRCHOVSKÝ, L. 2015. *Režisér Nikolaj Penev svými Třemi mušketýry vyzývá k souboji divadelní kritiky* [online]. Ostravan.cz, internetový deník pro kulturu a umění [cit. 15. února 2017]. Dostupné z WWW: <http://www.ostravan.cz/21495/reziser-nikolaj-penev-svymi-tremi-musketyry-vyzyva-k-souboji-divadelni-kritiky/>

⁵⁰ Tamtéž.

*mušketýrské klobouky, fiži, velká kudrnatá paruka pro krále. Jako barevné akcenty září lemy kardinálovy sutany, případně červené mašle.*⁵¹

Velice kladně jsou hodnoceny i herecké výkony. Aktéři pochopili postavy a poradili si s jejich dramatickým uchopením svým originálním způsobem. Například v recenzi Milana Líčky z internetového portálu Ostravablog.cz se o hereckém pojetí postav píše toto: „*Autor si v textu rýpnul do divadelních kritiků a v Ondřeji Brettovi našel přesné ztělesnění povýšenosti a ješitnosti (některých z nich), s níž přistoupí na zosobnění role intrikánského kardinála – a toho hraje s velkou razancí. Na opačné straně stojí trochu naivní a mladicky rozdyčtělý d'Artagnan Vojtěcha Říhy, který si nechá radit svou hladovou a mluvící béarnskou herkou, jejíž postroj znázorňují dvě zkrácené berle. Markéta Haroková tu bohatě využila komediální stránky svého talentu, královnu hraje ovšem zdrženlivě. Mušketýři jsou obdařeni ironickými rysy: poloslepý Athos Dušana Urbana (ten navíc hraje Buckinghamu jako lorda z vtipů) se chce stále bít, Aramis Jakuba Buryška skládá vážnou hudbu a Porthos Lukáše Melníka je těžkopádný žrout nabízející rozjedenou bonboniéru. Král Norberta Lichého se prezentuje jako důstojnost sama, zároveň však projevuje jistou nedovtipnost.*“⁵² Stejný kritik, podobně jako Ladislav Vrchovský, pak kladně hodnotí celkový režijní přístup a vzájemné porozumění mezi herci a režisérem: „*Nikolaj Penev, režisér a herec bulharského původu, v inscenaci Tři mušketýři prokázal vrozenou nespoutanou balkánskou fantazii a nakažlivou hravost. Se souborem Divadla Petra Bezruče si dokonale porozuměl a herci s nadšením přistoupili na třeštivou hru, která je tak spontánní a uvolněná, že působí skoro jako improvizace – a nic lepšího si u komedie nelze přát. Společně vytvořili jednu z nejnápaditějších a nejodvazanějších komedií, jaká se objevila na prknech ostravských divadel během*

⁵¹ Tamtéž.

⁵² LÍČKA, M. 2015. *Tři mušketýři jako nápaditá a odvážaná komedie* [online]. Internetové noviny Ostravablog [cit. 15. února 2017]. Dostupné z WWW: <http://ostravablog.cz/kultura/divadlo/tri-musketyri-jako-napadita-a-odvazana-komedie/>

posledních sezón.“⁵³ Recenze tedy byly kladné, takže není možné, aby byla inscenace stažena kvůli špatnému hodnocení.

Může se stát, že jsou reprízy inscenace opakovaně rušeny ať už z důvodu nemoci v souboru, technických problémů nebo jiných potíží. To má za následek pokles diváckého zájmu. V případě *Tří mušketýrů* nenastala ani tato situace. V souboru byl během uvádění inscenace jen jeden úraz, ale herec zvládl odehrát všechny reprízy i s handicapem. Nebyl tedy důvod rušit ani jediné představení a divácký zájem dokazuje to, že byla většina představení vyprodána.

V jedné z předchozích kapitol bylo řečeno, že inscenace *Tři mušketýři* zapadá do kontextu sezony, ve které byla uvedena. S ostatními tituly byla v souladu zejména žánrově, právě díky komediálnímu ražení a výběrem klasické předlohy.

Podle nynější umělecké šéfkyně Janky Ryšánek Schmiedtové je pravý důvod ten, že inscenace byla problematická již v průběhu zkoušek a výsledný tvar se rozcházel s představou uměleckého vedení. Inscenace nebyla pro Divadlo Petra Bezruče ničím inovativní ani zajímavá. Dá se jen potvrdit, že inscenace, uváděné v Divadle Petra Bezruče již několik let, mají svébytný jevištní styl, založený na antiiluzivním herectví, hravosti, jisté herecké nadsázce a stylizaci. V souvislosti s těmito skutečnostmi nebyla inscenace *Tři mušketýři* ničím zásadně přínosná a v dramaturgické linii zastupovala více méně jen humorně odlehčený titul. Proto bylo rozhodnuto o brzkém stažení z repertoáru, i přes divácký zájem.

⁵³ Tamtéž.

Závěr

Na závěr můžeme konstatovat, že komparací románu Alexandra Dumase staršího *Tři mušketýři* a scénáře ke stejnojmenné inscenaci z Divadla Petra Bezruče se zaměřením na postavy a dějové linie byly zjištěny značné rozdíly. Předloha je rozdělena do dvou dílů, přičemž každý z nich obsahuje jednu hlavní dějovou linii, a kromě toho ještě několik vedlejších linií. V dramatinaci je celý děj zhuštěn pouze do jedné linie, pojednávající o cestě mušketýřů do Anglie pro šperk, který královna darovala lordu Buckinghamovi. Celý příběh je zjednodušený, jelikož není důležitý, není kladen důraz na dějovou složku, ale především na zábavnou stránku.

Zestručnění dramatinace probíhalo i na úrovni postav. V románu je kromě hlavních hrdinů mušketýřů a značného množství vedlejších postav ještě několik epizodních figur. Zatímco v dramatinaci zůstala jen hlavní čtveřice a pět vedlejších postav. Všechny tyto škrty mají za následek odlehčení děje, zjednodušení zápletky a větší přehlednost v interakci mezi postavami. Navíc byly přidány postavy divadelního kritika, beárnské herky a epizodní postavy dvou hlídačů muzea, které dodávají výsledné inscenaci komický ráz.

Zařazením samotné inscenace do kontextu posledních tří sezon bylo zjištěno, že *Tři mušketýři* zapadají do dramaturgické linie žánrově i tematicky.

Následnou analýzou inscenace *Tři mušketýři* byl vyhodnocen dramaturgicko-režijní přístup a inscenační pojetí. Režisér Nikolaj Penev přidal rámcový příběh z muzejního prostředí a jádrem celé inscenace je princip divadla na divadle, který obsahuje dvě roviny. Jedna rovina se odehrává v muzeu a druhá zobrazuje osudy mušketýřů. Režisér v inscenaci používá prvky z jiných druhů divadla nebo jiných uměleckých oborů. Například tanec, zpěv anebo stínohru.

V případě inscenačního pojetí, se režisér nechal inspirovat epickým divadlem. Tomuto stylu je podřízeno herectví, které se vyznačuje expresivností a častým používáním zcizovacích prvků. Také scéna odpovídá epickému divadlu. Je prázdná, bílá, s absencí složité dekorace a v průběhu představení nejsou používány téměř žádné rekvizity.

Během analýzy bylo také zjištěno, že největší změna oproti původní předloze nastala v případě žánru. Alexandre Dumas napsal *Tři mušketýry* jako pseudohistorický dobrodružný román. Jedná se o žánr, kombinující skutečné historické události a postavy s fabulací. V případě inscenace, uvedené v Divadle Petra Bezruče, se jedná o žánr burlesky. Vyznačuje se zejména prvky parodie, ironie a nadsázky. Parodie je znát ve scénách, kde se mluví nesmyslným jazykem nebo v herectví, které je záměrně přehnané. Každá postava má jednu vlastnost, která ji charakterizuje, jako například vycpané břicho, koktání, šišláni, slepota a jiné. Nadsázka v podstatě prostupuje celou inscenaci. Je lehká, humorná, se zcizovacími prvky, s nádechem klauniády a vrcholem nadsázky je postava mluvícího koně.

Celkové vyznění inscenace se podobá původní předloze. Najdeme zde dobrodružství, romantiku, smysl pro čest, hrdinství, vlastenectví. Nad tím vším vyniká heslo známé i z románu *Tři mušketýři* „jeden za všechny, všichni za jednoho“. Dalo by se říct, že inscenace sděluje divákovi podobné myšlenky, jako předloha, jen v zábavnějším a odlehčenějším podání.

Dle mého názoru se cíl práce podařilo vyplnit. Na základě analýzy dramaturgie a výsledné inscenace v komparaci s původní předlohou byly zjištěny výrazné posuny v charakterizaci postav a v dějových liniích. Mimo jiné se nakonec podařilo zařadit inscenaci *Tři mušketýři* do kontextu posledních tří sezon Divadla Petra Bezruče v Ostravě.

Seznam použitých pramenů a literatury

Prameny

1. DUMAS, Alexandre. *Tři mušketýři*. Praha: Brio, 2003. 624 s. ISBN 80-86113-58-2
2. Fotografie k inscenaci *Tři mušketýři*. Poskytnuté Divadlem Petra Bezruče v Ostravě.
3. LÍČKA, M. 2015. *Tři mušketýři jako nápaditá a odvážaná komedie* [online]. Internetové noviny Ostravablog [cit. 15. února 2017]. Dostupné z WWW: <http://ostravablog.cz/kultura/divadlo/tri-musketyri-jako-napadita-a-odvazana-komedie/>
4. PENEV, Nikolaj. *Tři mušketýři*. Divadlo Petra Bezruče, 2015. 49 s.15
5. *Tři mušketýři*. DVD záznam Divadla Petra Bezruče v Ostravě. Uloženo v archivu divadla.
6. VRCHOVSKÝ, L. 2015. *Režisér Nikolaj Penev svými Třemi mušketéry vyzývá k souboji divadelní kritiky* [online]. Ostravan.cz, internetový deník pro kulturu a umění [cit. 15. Února 2017]. Dostupné z WWW: <http://www.ostravan.cz/21495/reziser-nikolaj-penev-svyymi-tremi-musketyry-vyzyva-k-souboji-divadelni-kritiky/>

Elektronické zdroje

1. *Dilia: Divadelní, literární, audiovizuální agentura*, z. s., 2017 [online]. Dilia [cit. 10. dubna 2017]. Dostupné z WWW: <http://www.dilia.cz/>
2. *Divadlo Petra Bezruče*, 2017 [online]. Divadlo Petra Bezruče [cit. 6. března 2017]. Dostupné z WWW: <http://www.bezrucic.cz/aktuality/>
3. *I-divadlo.cz: činohra, alternativa, muzikál*, 2017 [online]. I-divadlo [cit. 6. března 2017]. Dostupné z WWW: <http://www.i-divadlo.cz/>

4. *Virtuální studovna, databáze a online služby divadelního ústavu*, 2017 [online]. Divadelní ústav [cit. 6. března 2017]. Dostupné z WWW: <http://vis.idu.cz/Productions.aspx>

Literatura

1. ECCO, Umberto. *O zrcadlech a jiné eseje. Znak, reprezentace, iluze, obraz*. Praha, 2002. 448 s. ISBN 80-204-0959-9
2. FIORILLO, Juré. *Slavní bastardi*. Praha: Fortuna Libri, 2010. 272 s. ISBN 978-80-7321-517-0
3. HOŘÍNEK, Zdeněk. *Drama, divadlo, divák*. 3. vyd. Brno: Janáčkova akademie múzických umění v Brně, 2012. ISBN 978-80-7460-026-5
4. KOVAŘÍK, Jiří. *D'Artagnan a ti druzí*. Tempo, 1998. 223 s. ISBN 80-238-2710-3
5. MERENUS, Aleš. *Nárys teorie dramatisací literárních děl*. Disertační práce, Filozofická fakulta MU Brno. Brno: Masarykova univerzita, 2012.
6. NOVÁK, Otakar. *Slovník spisovatelů*. Praha: Odeon, 1966. 718 s.
7. SCHOPP, Claude. *Alexandre Dumas, život génia*. Praha: Existencialia, 2004. 682 s. ISBN:80-903406-0-1
8. ŠRÁMEK, Jiří. *Panorama francouzské literatury od počátků po současnost*. Brno: Host, 2012. 719 s. ISBN 978-80-7294-565-8
9. ŠULAJOVÁ, Iva. *Dramatizace české literární klasiky v devadesátých letech 20. století*. Diplomová práce, Filozofická fakulta MU Brno. Brno: Masarykova univerzita, 2003.
10. ŠULAJOVÁ, Iva. *Dramatizace jako teoretický problém*. *Divadelní revue*, 2004. č. 4.
11. VLNAS, Vít. *Jeden za všechny aneb život historie mezi básní a pravdou*. In BÁRTLOVÁ, Milena (ed.). *Pop History*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2003. s. 57-73.

Obrazová dokumentace k inscenaci



Ondřej Brett v roli divadelního kritika, v pozadí Lukáš Melník, Jakub Burýšek a Dušan Urban



Zleva Lukáš Melník, Dušan Urban, Jakub Burýšek jako Porthos, Athos a Aramis, v pozadí Vojtěch Říha jako d'Artagnan



Zleva Jakub Burýšek jako Aramis, Dušan Urban jako Athos, Vojtěch Říha jako d'Artagnan, Lukáš Melník jako Porthos



Ondřej Brett v roli kardinála Richelieua a Vojtěch Říha jako d'Artagnan



Ondřej Brett jako kardinál Richelieu a Dušan Urban v roli Athose



Markéta Haroková jako Beárnka s Vojtěchem Říhou v roli d'Artagnana



Aramis, Porthos a d'Artagnan sledují stínohru odehrávající se za plátnem



Scéna v královském paláci

NÁZEV:

Divadelní adaptace Dumasova románu *Tři mušketýři* v Divadle Petra Bezruče v Ostravě

AUTOR:

Petra Zegzulková

KATEDRA:

Katedra divadelních a filmových studií

VEDOUcí PRÁCE:

Doc. PhDr. Tatjana Lazorčáková, Ph.D.

ABSTRAKT:

Bakalářská práce se zabývá divadelní adaptací románu *Tři mušketýři*, kterou uvedlo Divadlo Petra Bezruče v Ostravě, její analýzou a komparací s původním textem.

Na začátek práce je zařazen krátký nástin života Alexandra Dumase staršího a jeho cesta k psaní pseudohistorických románů, včetně stručného výčtu jeho nejznámějších děl.

V prvních kapitolách jsou popsány okolnosti vzniku románu *Tři mušketýři*, analýza románu a dramaturgie a jejich následná komparace.

Druhá část práce obsahuje analýzu výsledné inscenace, její zařazení do kontextu posledních tří sezon Divadla Petra Bezruče v Ostravě a kritické ohlasy.

Na závěr kapitoly o kritických ohlasech je uvedeno krátké zamyšlení nad brzkým stažením inscenace z repertoáru divadla.

KLÍČOVÁ SLOVA:

Tři mušketýři, Divadlo Petra Bezruče v Ostravě, analýza inscenace, dramaturgie.

TITLE:

Theatrical adaptation Dumas'es novel The Three Musketeers in Petr Bezruč Theatre in Ostrava

AUTHOR:

Petra Zegzulková

DEPARTMENT:

The Department of Theatre and Film Studies

SUPERVISOR:

Doc. PhDr. Tatjana Lazorčáková, Ph.D.

ABSTRACT:

Bachelor thesis deals with theatrical adaptation Dumas'es novel The Three Musketeers in Petr Bezruč Theatre in Ostrava, its analysis and comparison with original text.

At the beginning of the thesis is short outline of the life of Alexandre Dumas senior and his way to writing pseudo historical novels, including a short list of his the most famous works.

In the first chapters are described circumstances of novel The Three Musketeers, analysis of the production and dramatization and its comparison.

The second part of the thesis contains analysis of production, its inclusion in the context of last three seasons in Petr Bezruč Theatre and critical feedback.

At the conclusion of the chapter about critical feedback is short reflection on early withdrawal production from the repertoire of the theatre.

KEYWORDS:

The Three Musketeers, Petr Bezruč Theatre in Ostrava, Analysis of the Production, Dramatization.